[2025] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 574: 2025 ਆਈ.ਐਨ.ਐਸ.ਸੀ. 201

ਡਾ. ਅਮਰਾਗੌੜਾ ਐਲ ਪਾਟਿਲ

ਬਨਾਮ

ਯੂਨੀਅਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਅਤੇ ਹੋਰ।

(2025 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ) 301-303)

12 ਫਰਵਰੀ 2025

[ਦੀਪਾਂਕਰ ਦੱਤਾ' ਅਤੇ ਮਨਮੋਹਨ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਦਾ

ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਸਿਹਤ ਦੇਖਭਾਲ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ 'ਨੇਤਾ' ਵਜੋਂ ਦਸ ਸਾਲਾਂ ਤੱਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤਜਰਬੇ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

ਸਿਰਲੇਖ †

ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਫਾਰ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਐਕਟ, 2020 - ਐਸ.4 ਵਿਆਖਿਆ - ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਫਾਰ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ - ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡ ਕਿ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨੂੰ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦਸ ਸਾਲ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਲੀਡਰ ਵਜੋਂ ਹੋਏ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ, ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ - ਤੀਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਸੈਂਟਰਲ ਕੌਂਸਲ ਫਾਰ ਰਿਸਰਚ ਇਨ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੋਲ 'ਨੇਤਾ ਵਜੋਂ ਦਸ ਸਾਲ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਤਜਰਬਾ ਨਹੀਂ ਹੈ - ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ - ਸ਼ੁੱਧਤਾ:

ਆਯੋਜਿਤ: ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਭਟਕਣਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗਣ ਵਾਲਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ - ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਸੀਮਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੋਜ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ - ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ

---

* ਲੇਖਕ

ਡਾ. ਅਮਰਾਗੌੜਾ ਐਲ ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ।

ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ - ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਘੋਰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ - ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਘਾਟ ਸੀ - ਸਰਚ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਤੀਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਯੋਗ ਸੀ, ਜਿਸ ਕੋਲ 'ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ' ਵਜੋਂ 10 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਸੀ - ਤੀਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲੋੜੀਂਦੇ ਤਜਰਬੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ - ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਦਾ ਤਜਰਬਾ - ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਬਦਭਾਵਨਾ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਇਕੋ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ - ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਲੋੜੀਂਦਾ ਤਜਰਬਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੈ ਆਰਟੀਕਲ 16 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ - ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨਾ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਹੈ, ਧੋਖਾਧੜੀ ਸਭ ਕੁਝ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੀ ਹੈ - ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ - ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। [ਪਾਰਸ 13, 21, 22, 35, 41, 46, 51, 52, 56, 57, 59, 60]

ਜਨਤਕ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ - ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ - ਮਾਹਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ - ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਦਾਇਰਾ:

ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ: ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਬੈਠਣਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਡਾਕ/ਦਫਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ - ਜੇ ਚੋਣਕਾਰਾਂ-ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਹਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਮੈਰਿਟ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ - ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸੀਮਤ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਸਰਚ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੈਬਨਿਟ ਸਕੱਤਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਮਾਹਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਆਪਣੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ; ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਜਿਹੀ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਏਗੀ - ਜੇ ਕੋਈ ਵੀ ਆਧਾਰ ਜਿਸ 'ਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਮੌਜੂਦ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ - ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਜਿਤ ਹੈ। (ਪਾਰਸ 20, 21, 49)

ਜਨਤਕ ਨਿਯੁਕਤੀ - ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ - ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡ - ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ - ਛੋਟ, ਜੇ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ:

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਆਯੋਜਿਤ: ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਪਰਵਾਹ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਆਰਟੀਕਲ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਰੇਕ ਜਨਤਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਿਰਪੱਖ, ਗੈਰ-ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ - ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਭਟਕਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕੋਈ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗਣ ਵਾਲਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਰਾਮ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ. [ਪਾਰਸ 51, 57]

ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਫਾਰ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਐਕਟ, 2020 ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ - ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਆਖਿਆ, ਕਦੋਂ - 'ਸਿਰਾ ਦਾ ਅਰਥ: ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ:

ਆਯੋਜਿਤ : ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਕੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ - 2020 ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦਾ ਅਰਥ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਲੀਡਰ 'ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਖੀ' ਜਾਂ 'ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਮੁਖੀ' - 'ਮੁਖੀ' ਦਾ ਅਰਥ ਐਕਟ ਵਿਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ - ਆਮ ਬੋਲੀ ਵਿਚ 'ਮੁਖੀ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਰ ਅਧੀਨ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਵਿਚੋਂ ਉੱਚਾ ਅਹੁਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਕਸਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿਚ - ਐਨਸੀਐਚ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, 'ਮੁਖੀ' ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਨੇਤਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ / ਸੰਗਠਨ ਲਈ ਠੋਸ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ - 'ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਖੀ' ਜਾਂ 'ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਮੁਖੀ' ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਜਾਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ - ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇਕੋ ਇਕ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਣਾ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ - ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਫਾਰ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਐਕਟ, 2020. [ਪਾਰਸ 24, 25, 29]

ਕੇਸ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ

ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕੁਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਵਿਜੇਨਗਰਮ ਸੋਸ਼ਲ ਵੈਲਫੇਅਰ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਸਕੂਲ ਸੁਸਾਇਟੀ ਬਨਾਮ ਐਮ ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਸੁੰਦਰੀ ਦੇਵੀ **[1990] 2 ਐਸਸੀਆਰ 559: (1990) 3 ਐਸਸੀਸੀ 655 - ਭਰੋਸੇ.** *ਦੀਮਾਕੁਚੀ ਟੀ ਅਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਦੀਮਾਕੁਚੀ ਚਾਹ ਅਸਟੇਟ ਦੇ* ***ਮਜ਼ਦੂਰ*** **[1958] 1 ਐਸਸੀਆਰ 1156: ਏਆਈਆਰ 1958 ਐਸਸੀ 353;** ਅਲਕਾ ਓਝਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ **(2011) 9 ਐਸਸੀਸੀ 438;** *ਐਨ.ਪੀ. ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ* **[1989] 1 ਐਸਸੀਆਰ 362: (1989) ਪੰਨਾ 1 ਐਸਸੀਸੀ 748;** *ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ*

ਡਾ. ਅਮਰਾਗੌੜਾ ਐਲ ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ।

ਮੈਸੂਰ ਬਨਾਮ ਸੀਡੀ ਗੋਵਿੰਦਾ ਰਾਓ **[1964] 4 ਐਸਸੀਆਰ 575 : 1963 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 15;** *ਮਹੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸੰਘ* **[2009] 10 ਐਸਸੀਆਰ 921 : (2009) 8 ਐਸਸੀਸੀ 273;** *ਵੀਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਵੀਰਪਾਲ ਸਿੰਘ ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ* **[2013] 10 ਐਸਸੀਆਰ 579: (2013) 8 ਐਸਸੀਸੀ 83;** ਤਜਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਬਨਾਮ ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ **[2023] 3 ਐਸਸੀਆਰ 714 : 2023 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 344**; *ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ* **[2024] 2 ਐਸ ਸੀਆਰ 217 : (2024) 6 ਐਸਸੀਸੀ 162;** *ਕਾਲਾਭਾਰਤੀ ਐਡਵਰਟਾਈਜ਼ਿੰਗ ਬਨਾਮ ਹੇਮੰਤ ਵਿਮਲਨਾਥ ਨਾਰੀਚਾਨੀਆ* **[2010] 10 ਐਸਸੀਆਰ 971: (2010) 9 ਐਸਸੀਸੀ 437;** *ਆਰ.ਐਸ. ਗਰਗ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ.* ਰਾਜ **[2006] ਪੰਨਾ 4 ਐਸਸੀਆਰ 120: (2006) 6 ਐਸਸੀਸੀ 430;** *ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਐਸਈਬੀ* **[2009] 7 ਐਸਸੀਆਰ 1084: (2009) 13 ਐਸਸੀਸੀ 758 - ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।**

ਐਕਟਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਵੰਡ) ਨਿਯਮ, 1961; ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਫਾਰ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਐਕਟ, 2020; ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ[ਸੋਧੋ]

ਕੀਵਰਡਾਂ ਦੀ ਸੂਚੀ

ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਫਾਰ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦਾ ਅਹੁਦਾ; ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ; ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡ; ਲੋੜੀਂਦਾ ਤਜਰਬਾ; ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ; ਮਾਹਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ; ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਆਖਿਆ; ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ; ਅਸਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ; ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ; ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ; ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦੁਰਭਾਵਨਾ; ਵਿਭਾਗ/ਦਫਤਰ ਦੇ ਮੁਖੀ; ਖੋਜ ਕਮੇਟੀ; ਕੰਮ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ; ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਵਿੱਚ ਧੋਖਾਧੜੀ।

ਇਸ ਤੋਂ ਪੈਦਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਕੇਸ

ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: 2025 ਦੀ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 301-303

ਬੈਂਗਲੁਰੂ ਵਿਖੇ ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 31.07.2024 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ 2024 ਦੇ ਡਬਲਯੂ.ਏ. ਨੰਬਰ 242 ਅਤੇ 366 ਅਤੇ ਡਬਲਯੂ.ਏ. 2024 ਦਾ ਸੀਆਰਓਬੀ ਨੰਬਰ 2

ਪਾਰਟੀਆਂ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰੀ

ਦੇਵਦੱਤ ਕਾਮਤ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਪਾਟਿਲ, ਨਿਸ਼ਾਂਤ ਪਾਟਿਲ, ਐਮਵੀ ਮੁਕੰਦਾ, ਆਯੁਸ਼ ਪੀ ਸ਼ਾਹ, ਰੇਵੰਤਾ ਸੋਲੰਕੀ, ਹਿਰਦੇ ਬਾਜੇਤਰੀ, ਅਰਿਜੀਤ ਡੇ, ਮੇਹੁਲ ਕੁਮਾਰ ਗਰਗ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਬੈਨਰਜੀ, ਏ.ਐਸ.ਜੀ., ਦੇਵਾਸ਼ੀਸ਼ ਭਾਰੂਕਾ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਗੁਰਮੀਤ ਸਿੰਘ ਮੱਕੜ, ਈਸ਼ਾਨ ਸ਼ਰਮਾ, ਸਰਾਂਸ਼ ਕੁਮਾਰ, ਅਨਿਰੁਧ ਸ਼ਰਮਾ ਦੂਜਾ, ਰਾਘਵੇਂਦਰ ਐਮ ਕੁਲਕਰਨੀ, ਪ੍ਰਮੋਦ ਕੁਮਾਰ ਵਿਸ਼ਨੋਈ, ਅਵਨੀਸ਼

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਦਵੇ, ਕੁਮਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਂਤ, ਵੰਨਿਆ ਗੁਪਤਾ, ਰਾਘਵ ਸ਼ਰਮਾ, ਸੰਜੀਵਨੀ ਸ਼ਾਂਡਿਲਿਆ, ਵੈਭਵ ਦਿਵੇਦੀ, ਸ਼੍ਰੇਅਸ ਬਾਲਾਜੀ, ਸ਼ਿਵੇਂਦਰ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਡਾ.

ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦਾ ਫੈਸਲਾ / ਆਦੇਸ਼

ਫੈਸਲਾ

ਦੀਪਾਂਕਰ ਦੱਤਾ, ਜੇ.

1. ਚੋਣ ਦੀ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 77 ਤਹਿਤ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ (ਕਾਰੋਬਾਰ ਦੀ ਵੰਡ) ਨਿਯਮ, 19611 ਦੀ ਬੁਨਿਆਦੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਗਲਤ ਸਮਝ ਅਤੇ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਰਿੱਟ ਅਪੀਲ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਕੋਈ ਹੈਰਾਨੀ ਨਹੀਂ ਹੋਈ ਕਿ ਪਹਿਲੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ 2 ਅਤੇ ਦੂਜੀ ਉੱਤਰਦਾਤਾ-ਖੋਜ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਸਾਲਿਸਿਟਰ ਜਨਰਲ ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਕਰਮਜੀਤ ਬੈਨਰਜੀ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਵਾਸ਼ੀਸ਼ ਭਾਰੂਕਾ ਨੇ ਉਕਤ ਅਪੀਲ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਇਸ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਸੀਮਤ ਦਾਇਰੇ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਕੇ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਇਮ ਰੱਖਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸਬੰਧਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਹਰ ਚੋਣਕਰਤਾ ਹਨ ਅਤੇ ਚੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿਚੋਂ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਬਾਅਦ ਵਿਚ, ਜਦੋਂ ਅਸੀਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦੇ ਹਾਂ.

2. ਮੌਜੂਦਾ ਐਲਆਈਐਸ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ 'ਚੇਅਰਪਰਸਨ' ਦੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ।

3. ਕਰਨਾਟਕ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਅਪੀਲੀ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਜਨਮ ਦੇਣ ਵਾਲੇ 3 ਤੱਥ, ਜੋ ਨਿਰਵਿਵਾਦ ਹਨ, ਇੱਕ ਸੰਕੀਰਣ ਕੰਪਾਸ ਵਿੱਚ ਪਏ ਹਨ।

---

1 ਕਾਰੋਬਾਰੀਨਿਯਮ

2 ਯੂਓਆਈ

3 ਕਮਿਸ਼ਨ

4 ਹਾਈ ਕੋਰਟ

ਡਾ. ਅਮਰਾਗੌੜਾ ਐਲ ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ।

I. ਨੈਸ਼ਨਲ ਕਮਿਸ਼ਨ ਫਾਰ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਐਕਟ, 20205 ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਇਆ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਐਨਸੀਐਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 (1) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਚੇਅਰਪਰਸਨ, ਸੱਤ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਮੈਂਬਰ ਅਤੇ 19 ਪਾਰਟ-ਟਾਈਮ ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ। ਧਾਰਾ 4 (2) ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇਹ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਸ਼ਾਨਦਾਰ ਯੋਗਤਾ, ਸਾਬਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਸਮਰੱਥਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਕਿਸੇ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਤੋਂ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਵਿੱਚ ਪੋਸਟ ਗ੍ਰੈਜੂਏਟ ਡਿਗਰੀ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਵੀਹ ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੋਵੇ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦਸ ਸਾਲ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਮੋਹਰੀ ਵਜੋਂ ਹੋਣਗੇ। ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਜਾਂ ਇਸ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦਾ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ (ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ)। ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ "ਨੇਤਾ" ਸ਼ਬਦ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ (ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ)। ਧਾਰਾ 5, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਇੱਕ ਸਰਚ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰੇਗੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਕੈਬਨਿਟ ਸਕੱਤਰ ਨੂੰ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ [ਧਾਰਾ (ਏ)], ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤਿੰਨ ਮਾਹਰ ਮੈਂਬਰ (ਧਾਰਾ (ਬੀ) ਅਤੇ (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਾਲੇ), ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਨਾਮਜ਼ਦ (ਧਾਰਾ (ਡੀ) ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਾਲੇ) ਅਤੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਸਕੱਤਰ, 6 ਆਯੁਸ਼ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਕਨਵੀਨਰ-ਮੈਂਬਰ ਹੋਣਗੇ [ਧਾਰਾ (ਈ)]।

II. ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਨੇ 16 ਜਨਵਰੀ, 2021 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 21011/12/2020-ਈਪੀ (III) ਰਾਹੀਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗੀਆਂ ਹਨ। ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਦਾ ਸੰਕੇਤ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਕੋਲ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 20 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਪ੍ਰਦਾਨ, ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਦੇ ਵਾਧੇ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਜਾਂ ਇਸਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ 10 ਸਾਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਕੂਲ ਸੀ ਅਤੇ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਸਮਝਦੇ ਸਨ ਕਿ ਲੋੜਾਂ ਕੀ ਸਨ।

---

5 ਐਨਸੀਐਚ ਐਕਟ

6 ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ

III. ਇਸ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, 37 (37) ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਨੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਿੱਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ ਤੀਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਜੋ ਸੈਂਟਰਲ ਕੌਂਸਲ ਫਾਰ ਰਿਸਰਚ ਇਨ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ 7 ਦੇ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਵਜੋਂ ਸੇਵਾ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਕਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਦੋ ਸਨ।

IV. ਇੱਕ ਤਿਆਰ ਹਵਾਲੇ ਲਈ, ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲ ਹੇਠਾਂ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ:

ਦਫਤਰ/ ਸੰਸਥਾ/ ਸੰਸਥਾ	**ਪੋਸਟ ਹੀਰੋ**	**ਤੋਂ**	**ਨੂੰ**
ਸੀਸੀਆਰਐੱਚ	ਖੋਜ ਸਹਾਇਕ	07.09.1987	21.12.1995
ਸੀਸੀਆਰਐੱਚ	ਸਹਾਇਕ ਖੋਜ ਅਧਿਕਾਰੀ	22.12.1995	01.01.1996
ਸੀਸੀਆਰਐੱਚ	ਰਿਸਰਚ ਅਫਸਰ	01.01.1996	07.05.2008
ਸੀਸੀਆਰਐੱਚ	ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ	May 2008	ਜੂਨ 2014
ਸੀਸੀਆਰਐੱਚ	ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਟੈਕ)	10.06.2014	27.12.2016
ਸੀਸੀਆਰਐੱਚ	ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ	28.01.2016	13.09.2020
ਸੀਸੀਆਰਐੱਚ	ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ	14.09.2020	ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੱਕ

V. ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੀ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਗਠਿਤ ਸਰਚ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 16 ਜਨਵਰੀ, 2021 ਦੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਕਈ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਤੋਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਪਣੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ

---

7 ਸੀ ਸੀ ਆਰਐੱਚ

ਮੈਰਿਟ ਦੇ ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੇ ਪੈਨਲ ਦੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ 7 ਮਈ, 2021 ਨੂੰ ਆਯੋਜਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਜਿਹੇ ਪੈਨਲ ਵਿੱਚ, ਤੀਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸਿਖਰ 'ਤੇ ਸੀ।

VI. ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਲੋੜੀਂਦੀਆਂ ਪ੍ਰਵਾਨਗੀਆਂ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੇ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੰ. ਐਸ.ਓ. 2694 (ਈ) ਮਿਤੀ 5 ਜੁਲਾਈ, 2021 ਨੇ ਐਨਸੀਐਚ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਕਥਿਤ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਗਠਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਬਾਰੇ ਦੱਸਿਆ।

VII. ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵਜੋਂ ਆਪਣੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਦੀ ਇੱਕ ਨਵੀਂ ਪਾਰੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਆਦ 4 (ਚਾਰ) ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 4 ਜੁਲਾਈ, 2025 ਨੂੰ ਸੇਵਾਮੁਕਤ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੈ।

VIII. ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਚੇਅਰਮੈਨ ਵਜੋਂ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਨਾਰਾਜ਼, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ 8 ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ। ਅਜਿਹੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਮੁੱਢਲਾ ਅਤੇ ਇਕੋ ਇਕ ਆਧਾਰ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਤੀਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ, ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਨਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਚੁਣਿਆ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੋਲ ਐਨਸੀਐਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ 'ਨੇਤਾ' ਵਜੋਂ 10 (ਦਸ) ਸਾਲਾਂ ਲਈ ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਤਜਰਬਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ।

4. ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ 10 ਜਨਵਰੀ, 2024 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੋਲ 'ਨੇਤਾ' ਵਜੋਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਤਜਰਬਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵਜੋਂ ਉਸ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਹ ਯੋਗ ਅਤੇ ਯੋਗ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਤਰਕ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਇਕ ਵਾਰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਸਰਚ ਕਮੇਟੀ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਕਦੀ ਹੈ

---

8 ਡਬਲਯੂ.ਪੀ. ਨੰਬਰ 15859/2021

ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਨੁਸਾਰ। ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਨੂੰ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਅਤੇ 'ਨੇਤਾ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ ਤੋਂ ਲੋੜੀਂਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ।

5. ਦੁਖੀ, ਯੂਓਆਈ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਪੀਲਾਂ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਉਸ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਰਾਸ-ਇਤਰਾਜ਼ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਦੀ ਦਲੀਲ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

6. ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ 31 ਜੁਲਾਈ, 2024 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਰਾਹੀਂ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪਲਟ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅੰਤਰ-ਅਦਾਲਤੀ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਸੀ ਕਿ:

> 20. ਆਯੁਸ਼ ਵਿਭਾਗ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਵਰਕਫਲੋ (ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਆਫ ਬਿਜ਼ਨਸ ਰੂਲਜ਼, 1961) ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਹੀ ਅਪੀਲ ਦੇ ਪੰਨਾ ਨੰਬਰ 433 'ਤੇ ਦਿਖਾਈ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਲਾਟਮੈਂਟ ਆਫ ਬਿਜ਼ਨਸ ਰੂਲਜ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਡਿਵੀਜ਼ਨ 'ਤੇ ਸੁਤੰਤਰ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਢਾਂਚਾ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਵਿਵਸਥਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਹੁਦਾ ਉਸ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਦਾ ਮੁਖੀ ਹੋਵੇਗਾ. ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਭਾਵੇਂ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਹੇਠਾਂ ਹੈ, ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਕੰਮ ਅਤੇ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸੁਤੰਤਰ ਹਨ।
>
> 21. ਸਰਚ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਾਇਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਹੁਦੇ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੀ ਸਮਰੱਥਾ ਵਿੱਚ ਹੋਣਗੇ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਆਪਣੀ ਰਾਏ ਬਦਲਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਚੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਬਦਭਾਵਨਾ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ।... "

7. ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਯੂਓਆਈ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀਆਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਕਰਾਸ-ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਉਕਤ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕੇ ਗਏ ਹਨ।

8. ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ, ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀਆਂ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ,

ਅਸੀਂ ਸ੍ਰੀ ਬੈਨਰਜੀ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਚੋਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਬੰਧਤ ਫਾਈਲ ਸੀਲਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ।

9. ਫਾਈਲ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਲੋੜੀਂਦਾ ਤਜਰਬਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਆਪਣੇ ਦਾਅਵੇ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਸਹਾਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਜਮ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਸਨ। ਸਰਚ ਕਮੇਟੀ ਨੇ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਟਿੱਪਣੀ ਕੀਤੀ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੋਲ 'ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ' ਜਾਂ 'ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਮੁਖੀ' ਵਜੋਂ 10 (ਦਸ) ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ *ਕਿ ਤੀਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸਮਰੱਥ ਅਥਾਰਟੀ ਤੋਂ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਵਜੋਂ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਨ ਅਤੇ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ, ਕਾਡਰ ਕਲੀਅਰੈਂਸ ਅਤੇ ਵੱਡੇ / ਮਾਮੂਲੀ ਜੁਰਮਾਨੇ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇ ਅਧੀਨ ਯੋਗ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।*

10. ਫਾਈਲ ਦਾ ਅਧਿਐਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਸਾਨੂੰ 6 ਮਈ, 2021 ਨੂੰ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ 10 ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦਾ ਵਿਭਾਗੀ ਆਦੇਸ਼ 9 ਮਿਲਿਆ। ਚਿੱਠੀ ਦਾ ਦੂਜਾ ਅਤੇ ਆਖਰੀ ਪੈਰਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਹੈ:

"ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਆਯੁਸ਼ ਮੰਤਰਾਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਵਾਈ ਹੈ ਅਤੇ ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਤਸਦੀਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਹ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸੀਸੀਆਰਐਚ ਦੇ ਡੀਜੀ ਡਾ ਅਨਿਲ ਖੁਰਾਣਾ ਕੋਲ ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ 10 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਉਹ ਐਕਟ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਦਾ ਹੈ।"

(ਸਾਡੇ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਜ਼ੋਰ)

11. ਕਿਉਂਕਿ ਅਸੀਂ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ 'ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ' ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾ ਸਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਉਪਰੋਕਤ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਇਸ ਲਈ ਸ੍ਰੀ ਬੈਨਰਜੀ ਨੂੰ ਇਸ 'ਤੇ ਚਾਨਣਾ ਪਾਉਣ ਦੀ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਅਫਸੋਸ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤਾ ਕਿ ਫਾਈਲ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਿਉਂਕਿ ਮੰਤਰਾਲੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੇ ਮਹਿਸੂਸ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਸਿੱਧੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੀਲਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸੇ ਸਮੇਂ, ਉਸਨੇ (ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਤੋਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ 'ਤੇ) ਕਿਹਾ ਕਿ 'ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼', ਜੇ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਇੱਕ ਵੱਖਰੀ ਫਾਈਲ ਵਿੱਚ ਕਿਤੇ ਹੋਰ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਵੀ ਰੱਖੇ ਜਾਣਗੇ, ਸ੍ਰੀ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਇੱਕ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦਿੱਤੀ

---

9 ਡੀ.ਓ.

10 ਸਕੱਤਰ, ਜਾਓ

ਇਹ ਕਿ ਫਾਈਲ ਅਤੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ ਨੂੰ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ।

12. ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਦਲੀਲਾਂ ਬੰਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀਆਂ ਅਤੇ 23 ਜਨਵਰੀ, 2025 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਯੂਓਆਈ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੇ ਡੀ.ਓ. ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ 'ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼' ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ।

13. ਅਗਲੀ ਸਵੇਰ, ਇੱਕ ਸੀਲਬੰਦ ਲਿਫਾਫਾ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖਣ ਲਈ ਕੋਰਟ ਮਾਸਟਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ। ਅਜਿਹੇ ਲਿਫਾਫੇ 'ਤੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਸ਼ਿਲਾਲੇਖ "ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼" ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਵੀ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਫਾਈਲ ਵਿਚਲੇ ਸਾਰੇ ਕਾਗਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸੀਲਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿਚਲੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ 'ਤੇ ਕਾਫ਼ੀ ਧਿਆਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਬੇਸ਼ਕ, ਸ਼੍ਰੀ ਬੈਨਰਜੀ ਦੁਆਰਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗੁਪਤਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਵਕੀਲ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਮਥ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰ-ਪਹੁੰਚਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਕੁਝ ਵੀ ਜ਼ਿਆਦਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿਉਂਕਿ, ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਕਾਰਨ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਕਿਵੇਂ ਘੋਰ ਗੈਰਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਦੀ ਗੰਭੀਰ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਨੀ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿਚ ਜੋ ਕਿਹਾ ਹੈ ਉਸ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦੇ ਹਾਂ.

14. ਅਸੀਂ ਉੱਪਰ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਖੋਜ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆ ਕੀ ਸੀ। ਜੇ ਇਹ ਇੱਕ ਸਾਫ਼ ਅਤੇ ਸਪਸ਼ਟ ਕੇਸ ਹੁੰਦਾ ਜਿੱਥੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਕੋਲ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਉਮੀਦਵਾਰੀ 'ਤੇ ਇਤਰਾਜ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ, ਤਾਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਭਿਆਸ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਪੈਂਦਾ।

15. ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਅਸੀਂ ਚਿੱਟ ਅਪੀਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਸੀਸੀਆਰਐਚ 11 ਦੇ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਢਾਂਚੇ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਾਉਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਨਿਰਾਸ਼ਾ ਜ਼ਾਹਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦੇ। ਸੀਸੀਆਰਐਚ ਦੇ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਢਾਂਚੇ ਵਾਲਾ ਪੰਨਾ ਸੀਸੀਆਰਐਚ ਦੀ 2012-2013 ਦੀ ਸਾਲਾਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਸੀ। ਨਾ ਤਾਂ ਸ਼੍ਰੀ ਬੈਨਰਜੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸ਼੍ਰੀ ਭਾਰੂਕਾ ਨੇ ਕਾਰੋਬਾਰੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਅਪੀਲ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਗਲਤ ਧਾਰਨਾ 'ਤੇ ਅੱਗੇ ਵਧਿਆ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਗਲਤੀ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ, ਬਲਕਿ ਇੱਕ ਭੁੱਲ ਵਜੋਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ; ਅਤੇ, ਉਚਿਤਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਾ ਕਹੋ.

16. ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਮੰਨ ਲਵਾਂਗੇ ਕਿ ਡੀ.ਓ. ਜਾਰੀ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ (ਜੋ ਖੁਦ ਖੋਜ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਸਨ)

---

11 ਫ਼ੈਸਲੇ ਦੇ ਅੰਤ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

(ਕਮੇਟੀ) ਨੇ 'ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ' 'ਤੇ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਰਿਕਾਰਡ ਨੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਅਤੇ ਖੋਜ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨਾਲ ਕੀ ਭਾਰ ਪਾਇਆ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਆਖਰਕਾਰ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਹਰ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਯੋਗ ਠਹਿਰਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦੋ ਪਹਿਲੂ ਸੱਚਮੁੱਚ ਹੈਰਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਜਾਪਦੇ ਹਨ. ਅਸੀਂ, ਤੁਰੰਤ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਆਮ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੇ ਪਹਿਲੇ ਪਹਿਲੂ ਨੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਹੀਂ ਪਾਇਆ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਢੁਕਵਾਂ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਥਿਤੀ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਬਾਰੇ ਖੋਜ ਕਮੇਟੀ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਦੀ ਰੌਸ਼ਨੀ ਵਿੱਚ ਥੋੜ੍ਹੀ ਜਿਹੀ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਦੀ ਹੈ.

17. ਮਈ, 2021 ਨੂੰ ਹੋਈ ਮੀਟਿੰਗ ਦੇ ਵੇਰਵਿਆਂ ਨੂੰ ਦੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸਾਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੋਈ ਹੈ ਕਿ ਸਰਚ ਕਮੇਟੀ ਨੇ 6 ਮਈ, 2021 ਨੂੰ ਡੀ.ਓ. ਨੂੰ ਭੇਜੇ ਆਪਣੇ ਮਤੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਹਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ। ਮਿੰਟਾਂ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਬਿਲਕੁਲ ਵੀ ਅੰਦਾਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਪਿਛਲੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਸਰਚ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੇ ਖੁਦ ਸ਼ੱਕ ਕੀਤਾ ਸੀ ਕਿ ਤੀਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਸ਼ੱਕ ਕਿਵੇਂ ਦੂਰ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਗਲਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਪੱਸ਼ਟੀਕਰਨ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ, ਇਹ ਅਣਜਾਣੇ ਵਿੱਚ ਗਲਤੀ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੀ ਸੀ.

18. ਬੈਨਰਜੀ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਡੀ.ਓ. ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਕਿ 'ਤਜਰਬੇ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ' 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ; ਅਤੇ, ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਕਿ ਤੀਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਯੋਗ ਸੀ।

19. ਸਾਨੂੰ ਸੌਂਪੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਦੀ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹਰ ਪੰਨੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਸਮੂਹ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਫਤਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕੰਮ ਦੀ ਵੰਡ ਦਾ ਵੇਰਵਾ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਦਫਤਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ, ਨਾਲ ਹੀ ਕਾਨਫਰੰਸਾਂ ਦੇ ਕੁਝ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖੇ ਗਏ ਕਾਗਜ਼ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਸਾਡੀ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਤਜ਼ਰਬੇ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਨਿਰਣਾਇਕ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਮਿਲਿਆ। ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਸਮੂਹ ਵਿਚ ਇਕ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਹੈ ਜੋ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਕਿਸਮਤ 'ਤੇ ਮੋਹਰ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਹੈ. ਅਸੀਂ ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਇਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣ ਦਾ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ।

20. ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਕੀ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਆਪਣੀ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਾਂ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਨ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਕਰੇ, ਚਾਹੇ ਡਾਕ/ਦਫਤਰ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਕੁਝ ਵੀ ਹੋਵੇ। ਜੇ ਚੋਣਕਾਰਾਂ, ਜੋ ਇਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਮਾਹਰ ਹਨ, ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਚੋਣ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੈਰਿਟ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮਨਾਹੀ ਹੈ; ਕੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਹੈ

ਇਹ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਉਮੀਦਵਾਰਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪਤਾ ਲਗਾਉਣ ਦੀ ਸੀਮਤ ਪੜਤਾਲ ਹੈ, ਭਾਵ, ਕੀ ਸਹੀ ਯੋਗਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਚੋਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਕੀ ਅਪਣਾਈ ਗਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਸਰਚ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕੈਬਨਿਟ ਸਕੱਤਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਕਮੇਟੀ ਵਿੱਚ ਮਾਹਰ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਆਪਣੀ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਆਂਇਕ ਜਾਂਚ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ; ਇਸ ਦੀ ਬਜਾਏ, ਅਜਿਹੀ ਪੜਤਾਲ ਦੀ ਲੋੜ ਵਾਲੇ ਉਚਿਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਰਿੱਟ ਕੋਰਟ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਇਜ਼ ਹੋਵੇਗੀ।

21. ਜੋ ਚੀਜ਼ ਪਰੇਸ਼ਾਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਮੌਜੂਦਾ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਦੀ ਪੂਰੀ ਘਾਟ। ਜੇ ਸੱਚਮੁੱਚ ਸਰਚ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਮਨ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ੱਕ ਬਣਿਆ ਹੋਇਆ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਚਾਹਵਾਨ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਅਨੁਸਾਰ ਯੋਗ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੀ ਸਰਚ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਫਰਜ਼ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ ਕਿ ਉਹ ਬੋਰਡ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਰਹਿ ਕੇ ਇੱਕ ਵਾਕ ਵੀ ਲਿਖੇ ਅਤੇ ਸ਼ੱਕ ਦੂਰ ਹੋਣ ਦੇ ਮਿੰਟਾਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਰਜ ਕਰੇ? ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ।

22. ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮਹੱਤਵ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦੇ ਜੇ ਯੂ.ਓ.ਆਈ. ਸੰਬੰਧਿਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਪੇਸ਼ ਕਰਕੇ ਇਹ ਜਾਇਜ਼ ਠਹਿਰਾਉਣ ਦੇ ਯੋਗ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਰਾਏ ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਡੀ.ਓ. ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਫਾਈਲ ਅਤੇ ਸੀਲਬੰਦ ਲਿਫਾਫੇ ਵਿਚਲੇ ਹੋਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇਹ ਦੱਸਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਦੂਰ ਹਨ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਨੇ ਕਿਹੜੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ 'ਤੇ ਗੌਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਇਹ ਭਰੋਸਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ ਕਿ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੋਲ 'ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ' ਵਜੋਂ ਲੋੜੀਂਦਾ 10 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਇਸ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਖਿੱਚਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਸਾਨੂੰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲਾਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਯੂਓਆਈ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਚੰਗੇ ਨਾਲੋਂ ਵਧੇਰੇ ਨੁਕਸਾਨ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦੇ ਹਨ. ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਇਹ ਕਹਿਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਖੋਜ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਯੋਗ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਕੋਲ 'ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ' ਵਜੋਂ 10 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਸੀ।

23. ਇਹ ਚੋਣ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਬਾਰ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਖੁਦ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਲਈ ਅੱਗੇ ਵਧੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕੀ ਯੂਓਆਈ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਾਂਝੀ ਦਲੀਲ ਜਿਸ ਕੋਲ ਲੋੜੀਂਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੈ, ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ।

24. ਧਾਰਾ 4 ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਇਸ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਮਾਰਗਦਰਸ਼ਕ ਸਿਧਾਂਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਜੋ 'ਨੇਤਾ' ਦੇ ਅਰਥ ਨੂੰ 'ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਖੀ' ਜਾਂ 'ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਮੁਖੀ' ਵਜੋਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਐਨ.ਸੀ.ਐਚ. ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਜੋ ਅਨਿਸ਼ਚਿਤ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਹੈ 'ਸਿਰ' ਦਾ ਅਰਥ।

25. ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ ਬਾਰੇ ਸ਼ੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਨਿਯਮ ਸਾਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਆਖਿਆ ਦੇ ਕੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਕਹਿੰਦੇ ਹਨ। ***ਦੀਮਾਕੁਚੀ ਟੀ ਅਸਟੇਟ ਬਨਾਮ ਦੀਮਾਕੁਚੀ ਟੀ ਅਸਟੇਟ, 12*** ਦੇ ਕਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:
"9. ... ਦੂਜਾ, ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਧਾਰਾ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਵਿਸ਼ਾ-ਵਸਤੂ ਅਤੇ ਯੋਜਨਾ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਨਿਰੰਤਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੈ ਕਿ 'ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦ, ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਉਸ ਅਰਥ ਵਿਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿਚ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇ ਅਤੇ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਤਾਲਮੇਲ ਰੱਖਦੇ ਹਨ. ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਰਥ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਕਰਣਿਕ ਜਾਂ ਵੁਤਪਤੀ ਦੇ ਉਚਿਤਤਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਪਾਏ ਜਾਂਦੇ, ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਵਰਤੋਂ ਵਿਚ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਸ਼ੇ ਵਿਚ ਜਾਂ ਉਸ ਮੌਕੇ ਵਿਚ ਜਿਸ 'ਤੇ ਉਹ ਵਰਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਵਸਤੂ ਵਿਚ. (ਮੈਕਸਵੈਲ, ਸੰਵਿਧਾਨਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ, 9 ਵਾਂ ਸੰਸਕਰਣ, ਪੰਨਾ 55)"

26. ਐਨਸੀਐਚ ਐਕਟ ਦੀ ਪੜਤਾਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਾਹਿਸ਼ੀ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ, ਇੱਕ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਜੋ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਕਿਫਾਇਤੀ ਮੈਡੀਕਲ ਸਿੱਖਿਆ ਤੱਕ ਪਹੁੰਚ ਵਿੱਚ ਸੁਧਾਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਦੇਸ਼ ਦੇ ਸਾਰੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਉੱਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਵਾਲੇ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਮੈਡੀਕਲ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਦੀ ਉਪਲਬਧਤਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਬਰਾਬਰ ਅਤੇ ਸਰਵਵਿਆਪੀ ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਨੂੰ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਮੈਡੀਕਲ ਪੇਸ਼ੇਵਰਾਂ ਦੀਆਂ ਸੇਵਾਵਾਂ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਪਹੁੰਚਯੋਗ ਅਤੇ ਕਿਫਾਇਤੀ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਤਸ਼ਾਹਤ ਕਰਦੀ ਹੈ ਰਾਸ਼ਟਰੀ ਸਿਹਤ ਟੀਚੇ[ਸੋਧੇ] ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 10 ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਰ ਗੱਲਾਂ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਇਹ ਵਿਵਸਥਾ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਮਿਸ਼ਨ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਦੀ ਸਿੱਖਿਆ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਮਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਈ ਰੱਖਣ ਲਈ ਨੀਤੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ, ਮੈਡੀਕਲ ਸੰਸਥਾਵਾਂ, ਡਾਕਟਰੀ ਖੋਜ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਲਈ ਨੀਤੀਆਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਲੋੜੀਂਦੇ ਨਿਯਮ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ।

---

12 ਏਆਈਆਰ 1958 ਐਸਸੀ 353

ਸਿਹਤ ਸੰਭਾਲ ਵਿੱਚ ਲੋੜਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਕਮਿਸ਼ਨ, ਖੁਦਮੁਖਤਿਆਰੀ ਬੋਰਡਾਂ ਅਤੇ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਦੀਆਂ ਰਾਜ ਮੈਡੀਕਲ ਕੌਂਸਲਾਂ ਦੇ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਕੰਮਕਾਜ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਨੀਤੀਆਂ ਤਿਆਰ ਕਰਨਾ। ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 9 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਦੀ ਪ੍ਰਧਾਨਗੀ ਕਰੇਗਾ।

27. ਇਸ ਲਈ, ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ, ਜੋ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦਾ ਮੁਖੀ ਹੈ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਮਹੱਤਵ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਹਿੱਸੇਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਨਿਯੁਕਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਜਨਤਕ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਆਉਂਦੀ ਹੈ।

28. ਸੈਕਸ਼ਨ 4 ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੱਸਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੋਲ ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ ਦੇ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਵੀਹ ਸਾਲ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚੋਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਦਸ 'ਨੇਤਾ' ਵਜੋਂ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਯੋਗਤਾ ਲੋੜਾਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੁਆਰਾ ਮੁਆਫ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜਾਂ ਹਨ। **ਅਲਕਾ ਓਝਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਲੋਕ ਸੇਵਾ ਕਮਿਸ਼ਨ** [13] ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਸਨ:

"14. ਨਿਯਮ 11 ਵਿੱਚ 'ਹੋਵੇਗਾ' ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ ਅਤੇ ਸਿੱਧੀ ਭਰਤੀ ਦੁਆਰਾ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਇੱਛਾ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੋਲ ਉਹ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਦੇਵਨਾਗਰੀ ਲਿਪੀ ਵਿੱਚ ਲਿਖੀ ਹਿੰਦੀ ਦਾ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਗਿਆਨ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨੀ ਸਭਿਆਚਾਰ ਦਾ ਗਿਆਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਨਿਯਮ 11, ਅਨੁਸੂਚੀ ਅਤੇ ਪੈਰਾ 13 ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਐਂਟਰੀਆਂ ਨੂੰ ਸਾਂਝੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੜ੍ਹਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਕੋਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਦਿਅਕ ਅਤੇ ਤਕਨੀਕੀ ਯੋਗਤਾ, ਕੰਮ ਕਰਨ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਅਤੇ ਡਰਾਈਵਿੰਗ ਲਾਇਸੈਂਸ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਨੂੰ ਮੋਟਰਸਾਈਕਲ, ਭਾਰੀ ਮਾਲ ਵਾਹਨ ਅਤੇ ਭਾਰੀ ਯਾਤਰੀ ਵਾਹਨ ਚਲਾਉਣ ਲਈ ਅਧਿਕਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਮੋਟਰ ਵਹੀਕਲ ਸਬ-ਇੰਸਪੈਕਟਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਮੁਕਾਬਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।

15. ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕੀ ਉਮੀਦਵਾਰ ਕੋਲ ਨਿਯਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਮਿਤੀ ਜਾਂ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਵਿਦਿਅਕ ਅਤੇ ਹੋਰ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਹੋਣੀਆਂ ਚਾਹੀਦੀਆਂ ਹਨ, ਹੁਣ ਏਕੀਕ੍ਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ..."

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

---

28 (2011) 9 ਐਸਸੀਸੀ 438

29 ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਮਿਸਾਲ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਗਈ ਜਿਸ ਨੇ ਪਹਿਲਾਂ 'ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਖੀ' ਜਾਂ 'ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਮੁਖੀ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅਰਥ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੋਵੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਸਾਨੂੰ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਫੈਸਲੇ ਬਾਰੇ ਪਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸਾਨੂੰ ਇਸ ਕੇਸ ਦੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਆਮ ਬੋਲੀ ਵਿੱਚ 'ਮੁਖੀ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੋਰ ਅਧੀਨ ਭੂਮਿਕਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਉੱਚਾ ਅਹੁਦਾ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਅਕਸਰ ਲੀਡਰਸ਼ਿਪ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ। 'ਮੁਖੀ' ਨਾਮ ਦੀ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹੇ ਗਏ ਐਨਸੀਐਚ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, 'ਮੁਖੀ' ਨੂੰ ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਦੁਆਰਾ ਰੱਖੇ ਗਏ ਅਹੁਦੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਨੇਤਾ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਭਾਗ / ਸੰਗਠਨ ਲਈ ਠੋਸ ਫੈਸਲੇ ਲੈਣ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। 'ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਖੀ' ਜਾਂ 'ਕਿਸੇ ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਮੁਖੀ' ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅਹੁਦੇਦਾਰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਜਾਂ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਨਿਭਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਇਕੋ ਇਕ ਕਾਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਅਜਿਹਾ ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਣਾ ਕੇਸ-ਦਰ-ਕੇਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

30 ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਦਲੀਲ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਯੂਓਆਈ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਨ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਈ 2008 ਤੋਂ 'ਮੁਖੀ' ਦਾ ਅਹੁਦਾ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਦਲੀਲ ਹੈ ਕਿ ਸੀਸੀਆਰਐਚ ਦੇ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਢਾਂਚੇ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ) ਸੰਗਠਨ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਵਰਗਾਂ ਅਤੇ ਸੈੱਲਾਂ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਢਾਂਚੇ ਨੂੰ ਵੇਖਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਤਕਨੀਕੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ 'ਮੁਖੀ' ਨਹੀਂ ਹੈ। ਤਕਨੀਕੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ 'ਮੁਖੀ' ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਪੂਰੇ ਤਕਨੀਕੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ) ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਦਫਤਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਕੁਝ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਸੌਂਪੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਤੇ ਨਿਗਰਾਨੀ ਡਿਊਟੀਆਂ ਸਮੇਤ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਹ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਜੋ 'ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ' ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਮੇਲ ਖਾਂਦੇ ਹਨ. ਜੇ ਸਮੁੱਚਾ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਢਾਂਚਾ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦਾ ਖੁਲਾਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਤਾਂ ਸਿਰਫ ਨਿਗਰਾਨੀ ਦੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ 'ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਖੀ' ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਤੀਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਉਕਤ ਸੰਗਠਨ ਵਿਚ ਇਕਲੌਤਾ ਸਹਾਇਕ ਨਿਰਦੇਸ਼ਕ (ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ) ਨਹੀਂ ਸੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਉਠਾਏ ਗਏ ਰੁਖ ਨੂੰ ਕਾਫ਼ੀ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

31 ਹੁਣ ਅਸੀਂ ਆਪਣਾ ਧਿਆਨ ਉਸ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਵੱਲ ਖਿੱਚ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਦਾ ਅਸੀਂ ਪੈਰਾ 19 (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਇਹ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਸੀ.ਸੀ.ਆਰ.ਐਚ. ਦੁਆਰਾ 11 ਜੁਲਾਈ, 2012 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਇੱਕ ਦਫਤਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 906/2012-13 ਹੈ ਜੋ ਐਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੇ ਮੈਮੋਰੰਡਮ ਅਤੇ ਨਿਯਮਾਂ, ਨਿਯਮਾਂ ਅਤੇ ਉਪ-ਕਾਨੂੰਨਾਂ [ਨਿਯਮ] ਤਹਿਤ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੌਂਪੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ

50 (i) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ "ਦਫਤਰ ਦਾ ਮੁਖੀ" ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਹ ਏਡੀ (ਐਚ) [ਭਾਵ, ਸਹਾਇਕ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਹੋਮਿਓਪੈਥੀ)] ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਸੀ।

32 ਉਪਰੋਕਤ ਦਫਤਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਦੋ ਹੋਰ ਦਫਤਰੀ ਆਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਸ਼੍ਰੀ ਕਾਮਥ ਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਪਹਿਲਾ ਹੈ 5 ਅਕਤੂਬਰ, 2011 ਨੂੰ ਸੀਸੀਆਰਐਚ ਦੇ ਇੰਚਾਰਜ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਫਤਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 638/2011 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਸੀਆਰਐਚ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਕਰ ਰਹੇ ਡਿਪਟੀ ਡਾਇਰੈਕਟਰ (ਹੋਮਿਓ) ਡਾ ਵਿਕਰਮ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਤਕਨੀਕੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਸਾਰਾ ਚਾਰਜ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਸੌਂਪਣ ਲਈ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਦੂਜਾ ਹੈ ਡਾਇਰੈਕਟਰ ਜਨਰਲ, ਸੀਸੀਆਰਐਚ ਵੱਲੋਂ 22 ਜਨਵਰੀ, 2014 ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਦਫਤਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਨੰਬਰ 23/2014 ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੀਸੀਆਰਐਚ ਦੇ ਤਕਨੀਕੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਵਿੱਚ ਡਿਊਟੀਆਂ ਦੀ ਮੁੜ ਵੰਡ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਪਿਛਲੇ ਸਾਰੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਬਜਾਏ 27 ਜਨਵਰੀ, 2014 ਤੋਂ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ "ਡੀਜੀ ਅਤੇ ਵਿਜੀਲੈਂਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ" ਦੂਜਾ ਕਮਾਂਡ ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਡਾ. ਬੀ. ਐਸ. ਆਰੀਆ ਨੂੰ "ਦਫਤਰ ਦਾ ਮੁਖੀ" ਬਣਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

33 ਇਹ ਸਾਰੇ ਦਫਤਰੀ ਆਦੇਸ਼, ਜੋ ਕੁੱਲ ਮਿਲਾ ਕੇ ਪੜ੍ਹੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਇਕੋ ਇਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਅਤੇ ਸਮਝਣਯੋਗ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹਨ ਕਿ ਤੀਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਜੁਲਾਈ 2012 ਤੋਂ ਜਨਵਰੀ, 2014 ਤੱਕ "ਦਫਤਰ ਦਾ ਮੁਖੀ" ਸੀ ਜਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ, ਜੁਲਾਈ, 2012 ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਦੇ ਵੀ "ਦਫਤਰ ਦਾ ਮੁਖੀ" ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਉਹ 27 ਜਨਵਰੀ 2014 ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਨੰਬਰ 'ਤੇ ਰਹੇ।

34 ਇਸ ਲਈ, ਭਾਵੇਂ ਅਸੀਂ 'ਕਿਸੇ ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਖੀ' ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਉਦਾਰਤਾ ਨਾਲ ਅਰਥ ਕੱਢਣ ਦੀ ਚੋਣ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ 5 ਅਕਤੂਬਰ, 2011 ਨੂੰ ਉਹ ਤਾਰੀਖ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਦਿਨ ਤਕਨੀਕੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਕੰਮ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਤਬਦੀਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਪਰ ਉਹ 'ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ' ਵਜੋਂ 10 ਸਾਲਾਂ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਤੋਂ ਇਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਥੋੜ੍ਹਾ ਘੱਟ ਰਹਿ ਗਿਆ. 16 ਜਨਵਰੀ, 2021 ਨੂੰ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ 9 ਸਾਲ, 3 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 11 ਦਿਨ ਦਾ ਤਜਰਬਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ 9 ਸਾਲ 4 ਮਹੀਨੇ ਅਤੇ 10 ਦਿਨ, ਯਾਨੀ 15 ਫਰਵਰੀ, 2021; ਅਤੇ 5 ਜੁਲਾਈ, 2021 ਨੂੰ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵਜੋਂ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦੀ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਠੀਕ 9 ਸਾਲ 9 ਮਹੀਨੇ।

35 ਉਪਰੋਕਤ ਤਿੰਨ ਦਫਤਰੀ ਹੁਕਮਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਸਥਿਤੀ ਬਿਲਕੁਲ ਸਪੱਸ਼ਟ ਜਾਪਦੀ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ 5 ਅਕਤੂਬਰ, 2011 ਦੇ ਦਫਤਰੀ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਕਨੀਕੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਦਾ ਪੂਰਾ ਚਾਰਜ ਸੰਭਾਲਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਘੱਟੋ ਘੱਟ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ "ਵਿਭਾਗ ਦਾ ਮੁਖੀ" ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਲੋੜੀਂਦੇ ਤਜਰਬੇ ਤੋਂ ਘੱਟ ਸੀ।

36 ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਿੱਟਾ ਕਿ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਕੋਲ 'ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ' ਵਜੋਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਤਜਰਬਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਆਈਪੀਐਸਈ *ਦੀਕਸ਼ਿਤ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ* 'ਤੇ ਸ਼ੱਕੀ ਅਤੇ ਕਮਜ਼ੋਰ ਹੈ।

ਇਨ੍ਹਾਂ ਤਿੰਨਾਂ ਹੁਕਮਾਂ ਦਾ ਚਿਹਰਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਿੱਟਾ ਐਲਾਨਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜੋ ਘੋਰ ਵਿਗਾੜ ਤੋਂ ਪੀੜਤ ਹੈ।

37. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, 6 ਮਈ, 2021 ਦੇ ਡੀ.ਓ. ਨੇ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਰਾਏ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਕਿ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ 10 ਸਾਲਾਂ ਦਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਤਜਰਬਾ 'ਵਿਭਾਗ ਦੇ ਮੁਖੀ' ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਹੈਰਾਨੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਨਤਾ ਕਿਸਨੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਜਿਹੀ ਬਰਾਬਰੀ ਕਿਵੇਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਗਈ।

38. ***ਐਨਪੀ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ,*** 14 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾਉਣਾ ਉਚਿਤ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਮਾਨਤਾ ਦੇ ਪਹਿਲੂ ਬਾਰੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ:

> "20. ਇਸ ਦੇ ਉਲਟ, ਐਚਪੀਸੀਐਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਐਚਪੀਸੀਐਲ ਦੇ ਚੇਅਰਮੈਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦੋ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੇ ਈਐਸਐਸਓ, ਐਲਆਈਐਲ ਅਤੇ ਸੀਓਆਰਆਈਐਲ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਨੂੰ ਆਈਓਸੀ ਦੇ ਤਨਖਾਹ ਸਕੇਲਾਂ ਨਾਲ ਫਿਟਮੈਂਟ ਅਤੇ ਬਰਾਬਰੀ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤਰੀਕਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਐਚਪੀਸੀਐਲ ਵੱਲੋਂ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੋਵੇ ਕਿ ਉਕਤ ਕਮੇਟੀਆਂ ਨੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਸਿਧਾਂਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਸਵਾਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਟੰਡਨ ਕਮੇਟੀ ਕੋਲ ਭੇਜਿਆ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ, ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਬਰਾਬਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ. ਐਚਪੀਸੀਐਲ ਵੱਲੋਂ ਦਾਇਰ ਹਲਫਨਾਮਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਕੋਰਿਲ, ਈਐਸਐਸਓ ਅਤੇ ਐਲਆਈਐਲ ਦੇ ਇਨ੍ਹਾਂ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗ੍ਰੇਡਾਂ ਦੀ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਮਾਨਤਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ ਨਹੀਂ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਟੰਡਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਸਰਕਾਰ ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦਾ ਕੀ ਹੋਇਆ। ਇਸ ਵਿਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਟੰਡਨ ਕਮੇਟੀ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਲਈ ਪਾਬੰਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਨਾਲ ਹੀ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦਾ ਸਮੀਕਰਨ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਸਮਾਨਤਾ ਅਤੇ ਸਹਿ-ਬਰਾਬਰ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ 'ਤੇ ਬਣਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਐਚਪੀਸੀਐਲ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਮੱਗਰੀ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਕੰਪਨੀਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਆਈਓਸੀ / ਐਚਪੀਸੀਐਲ ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗ੍ਰੇਡਾਂ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਏਕੀਕਰਣ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦਾ ਸਮੀਕਰਨ ਬਣਾਉਣਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਚਿੰਤਾ ਹੈ

---

14 1989 ਪੂਰਕ (1) ਐਸਸੀਸੀ 748

ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਏਕੀਕਰਣ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਗ੍ਰੇਡਾਂ/ਸਕੇਲਾਂ ਵਿੱਚ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੀ ਫਿਟਮੈਂਟ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ, ਉੱਪਰ ਦੱਸੇ ਸਿਧਾਂਤ ਅਨੁਸਾਰ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਅਸਾਮੀਆਂ ਦਾ ਸਮੀਕਰਨ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਸਮੀਕਰਨ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਜਾਂ ਸਮੱਗਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਲਈ ਸੀਓਆਰਆਈਐਲ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਤਨਖਾਹ ਦੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਆਈਓਸੀ/ ਐਚਪੀਸੀਐਲ ਗ੍ਰੇਡਾਂ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਤਰਕਸੰਗਤ ਯੋਜਨਾ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

39. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਉਪਰੋਕਤ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਸਮੱਗਰੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਸਮਾਨਤਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਦੋ ਅਹੁਦਿਆਂ ਦੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨੂੰ (1) ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਅਤੇ ਲੋੜਾਂ ਵਰਗੇ ਕਾਰਕਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ; (2) ਨੌਕਰੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀਆਂ ਅਤੇ ਕਰਤੱਵ; (3) ਕੰਮ ਦੇ ਭਾਰ ਅਤੇ ਦਬਾਅ ਸਮੇਤ ਕੰਮ ਦਾ ਵਾਤਾਵਰਣ ਅਤੇ ਸ਼ਰਤਾਂ; (4) ਜਵਾਬਦੇਹੀ ਅਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵ; ਅਤੇ (5) ਉਪਰੋਕਤ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਅਤੇ ਤੁਲਨਾ.

40. ਭਾਵੇਂ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਦੇ ਸਕੱਤਰ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਬਰਾਬਰੀ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਸ਼ੱਕ ਨਾ ਹੋਵੇ (ਇਹ ਮੰਨ ਕੇ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਅਹੁਦੇ ਦੇ ਕਾਰਨ ਸਮਰੱਥ ਹੈ), ਪਰ ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੱਗਰੀ, ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਠੋਸ ਸਮੱਗਰੀ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੇ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਕਰਜ਼ਯੋਗਤਾ ਦੀ ਘਾਟ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕਿਸੇ ਠੋਸ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਸਮਰਥਿਤ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਅਧਾਰ ਦੇ ਹੈ।

41. ਤੁਰੰਤ ਕੇਸ ਐਨਸੀਐਚ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਲਾਜ਼ਮੀ ਲੋੜਾਂ ਅਤੇ ਉਕਤ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਵੱਖਰਾ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਉਕਤ ਚੋਣ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਵਿਕਲਪ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੂੰ ਇਹ ਟਿੱਪਣੀ ਕਰਦਿਆਂ ਦੋਸ਼ੀ ਠਹਿਰਾਇਆ ਕਿ ਸੇਵਾ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਬਹੁਤ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਗਲਤ ਇਰਾਦੇ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਏ ਜਾਂਦੇ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਸੀਂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਆਪਕ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਚੋਣ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਸੀਮਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖੋਜ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਦੀ ਥਾਂ ਨਹੀਂ ਲੈਣੀ ਚਾਹੀਦੀ, ਅਸੀਂ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨਾਲ ਸਤਿਕਾਰ ਨਾਲ ਅਸਹਿਮਤ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ।

42. ਮੈਸੂਰ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀ ਬਨਾਮ ਸੀਡੀ ਗੋਵਿੰਦਾ ਰਾਓ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਨੇ ਉੱਚ ਅਹੁਦਿਆਂ 'ਤੇ ਬੈਠੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਚੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਬਾਰੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਲੰਬੀ ਲੜੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਇਦ ਪਹਿਲਾ ਫੈਸਲਾ ਮੌਜੂਦਾ ਕਿਸਮ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਬਾਰੇ ਇੱਕ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤਸਵੀਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਮਾਨਯੋਗ ਪੀ.ਬੀ. ਗਜੇਂਦਰਗਡਕਰ, ਜੇ. (ਉਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ਼ ਜਸਟਿਸ ਵਜੋਂ) ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਬੋਲਦੇ ਹੋਏ ਕਿਹਾ:

> "12. ..... ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਦੇ ਬੋਰਡ ਯੂਨੀਵਰਸਿਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਮਾਹਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਕੀਤੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਹੌਲੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਬੋਰਡ ਦਾ ਗਠਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਮਾਹਰਾਂ ਵਿਰੁੱਧ ਬਦਭਾਵਨਾ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ, ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸਮਝਦਾਰੀ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਅਕਾਦਮਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਮਾਹਰਾਂ 'ਤੇ ਛੱਡ ਦੇਣ ਜੋ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨਾਲੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਵਧੇਰੇ ਜਾਣੂ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਜਿੰਨ੍ਹਾਂ ਦਾ ਉਹ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ..... ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਕਿ ਕੀ ਚਾਂਸਲਰ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨੇ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਜਾਂ ਬੰਧਨਕਾਰੀ ਨਿਯਮ ਜਾਂ ਆਰਡੀਨੈਂਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕੀਤੀ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਾਹਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਾਏ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀਆਂ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਦਾ ਉਚਿਤ ਸਤਿਕਾਰ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ ਜਿਸ 'ਤੇ ਚਾਂਸਲਰ ਨੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਇੱਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੱਥ ਵੱਲ ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਬੋਰਡ ਨੇ ਸਬੰਧਤ ਬਿਨੈਕਾਰਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵਿਆਂ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ, ਤਾਂ ਉਸਨੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਬਹੁਤ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪ੍ਰੋਫੈਸਰ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਇਹ ਸਿਫਾਰਸ਼ਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦੀਆਂ ਹਨ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਾਰਕਾਂ 'ਤੇ ਧਿਆਨ ਨਾਲ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਖਰਕਾਰ ਇਸ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ 2 ਨੂੰ ਰੀਡਰ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਅਸੀਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹਾਂ ਕਿ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵੱਲੋਂ ਬੋਰਡ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਵਿਚਾਰ-ਵਟਾਂਦਰੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਆਲੋਚਨਾ ਜਾਇਜ਼ ਨਹੀਂ ਹੈ।
>
> (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

---

15 1963 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 15

43. ਇਹ ਕੇਸ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਦਾਇਰਾ, ਭਾਵੇਂ ਸੀਮਤ ਹੈ, ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ. ਮਾਣਯੋਗ ਐਸ.ਐਚ. ਕਪਾਡੀਆ, ਜੇ. (ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਭਾਰਤ ਦੇ ਚੀਫ ਜਸਟਿਸ ਸਨ) ***ਮਹੇਸ਼ ਚੰਦਰ ਗੁਪਤਾ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਬੋਲ ਰਹੇ ਸਨ। ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ*** [16] ਨੇ ਯੋਗਤਾ ਅਤੇ ਯੋਗਤਾ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਪ੍ਰਯੋਗਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਹੈ:

> "43.ਇੱਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਯੋਗਤਾ' ਇੱਕ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਕਾਰਕ ਹੈ। ਕਿਸ ਨੂੰ ਉੱਚਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਦਾ ਜਵਾਬ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਾ 217 (2) ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਦੋਂ 'ਯੋਗਤਾ' 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਖੜ੍ਹੇ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਕਿ ਕਿਸ ਨੂੰ ਤਰੱਕੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ 'ਯੋਗਤਾ' ਦਾ ਪਹਿਲੂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।
>
> 44. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਅਤੇ ਮੈਰਿਟ ਸਮੀਖਿਆ ਵਿਚ ਇਕ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਅੰਤਰ ਹੈ. ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉੱਪਰ ਦੱਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਧਾਰਾ 217 (1) ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਜੱਜ ਨਿਯੁਕਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤੰਦਰੁਸਤੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਇਕ ਵਾਰ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰਾ ਹੋਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਉਸ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਸਲਾਹ-ਮਸ਼ਵਰੇ ਦੀ ਘਾਟ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆ ਸਕਦੀ ਹੈ।
>
> (ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

44. ***ਵੀਰ ਪਾਲ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਵਿੱਚ। ਰੱਖਿਆ ਮੰਤਰਾਲਾ,*** [17] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ:

> "10. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਝਿਜਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਪਰ ਅਜਿਹੀ ਰਾਏ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਣ ਵਰਗਾ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਮਾਹਰਾਂ ਦੀ ਰਾਏ ਸਤਿਕਾਰ ਦੀ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਪੂਜਾ ਦੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਤੇ ਹੋਰ ਨਿਆਂਇਕ/ਅਰਧ-ਨਿਆਂਇਕ ਫੋਰਮਾਂ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਫੌਜ ਤੋਂ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਿਹਾਈ/ਛੁੱਟੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮੈਡੀਕਲ ਬੋਰਡ ਦੇ ਰਿਕਾਰਡ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਕੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸਿੱਟਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ।

---

16 (2009) 8 ਐਸਸੀਸੀ 273

17 (2013) 8 ਐਸਸੀਸੀ 83

ਇਸ ਵੱਲੋਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਸਿੱਟਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ।

45. ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ, ਸਾਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਯਾਦ ਦਿਵਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ***ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕੀ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਕਲੈਕਟਰ ਅਤੇ ਚੇਅਰਮੈਨ, ਵਿਜੇਨਗਰਮ ਸੋਸ਼ਲ ਵੈਲਫੇਅਰ ਰੈਜ਼ੀਡੈਂਸ਼ੀਅਲ ਸਕੂਲ ਸੁਸਾਇਟੀ, ਵੀ.ਐਮ.ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਸੁੰਦਰੀ ਦੇਵੀ*** ਨੇ ਕਿਹਾ। ਇਸ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆਦਾਇਕ ਅੰਸ਼ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ:

"6.ਸਾਰੇ ਸਬੰਧਤ ਨੂੰ ਇਹ ਵੀ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਯੋਗਤਾ ਦਾ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਕੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਿਰਫ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਅਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਤਾ ਵਿਚਕਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ। ਪੀੜਤ ਉਹ ਸਾਰੇ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਨਿਯੁਕਤੀ ਜਾਂ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਨਾਲੋਂ ਸਮਾਨ ਜਾਂ ਬਿਹਤਰ ਯੋਗਤਾ ਸੀ ਪਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਇਸ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਵਿੱਚ ਦੱਸੀਆਂ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਸਨ। ਅਜਿਹੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਘਟੀਆ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨਾ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧੋਖਾਧੜੀ ਦੇ ਅਭਿਆਸ ਦੀ ਸਥਿਰਤਾ ਵਿੱਚ ਧਿਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ। ਸਾਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਇਸ ਤੱਥ ਨੂੰ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਕਰ ਦਿੱਤਾ।

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

46. ਇਹ ਵੀ ਉਜਾਗਰ ਕਰਨਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਹਾਲਾਂਕਿ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਆਪਣੀ ਅਰਜ਼ੀ (ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਦਿਆਂ) ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਮਈ 2008 ਤੋਂ ਵਿਭਾਗ/ਸੰਗਠਨ ਦਾ ਮੁਖੀ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਸੀਂ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਇਹ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਲਈ ਵਿਚਾਰੇ ਜਾਣ ਲਈ ਆਪਣੇ ਕੰਮ ਦੇ ਤਜਰਬੇ ਨੂੰ ਗਲਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ। ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਕੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦੇਣ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ।

47. ਬਚਣ ਦਾ ਇਕੋ ਇਕ ਰਸਤਾ, ਜੋ ਸੰਭਾਵਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਚੋਣ ਨੂੰ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਤੋਂ ਬਚਾ ਸਕਦਾ ਸੀ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਯੋਗਤਾ (ਵਾਂ) ਵਿਚ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਲਈ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨਾ ਹੈ. ਸਾਡੇ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦਿਆਂ ਸ੍ਰੀ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਐਨਸੀਐਚ ਐਕਟ ਨਿਯੁਕਤੀ ਅਥਾਰਟੀ ਨੂੰ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਦੀ ਅਜਿਹੀ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਦਿੰਦਾ। ਇਹ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਲਈ ਉਮੀਦ ਦੀ ਆਖਰੀ ਕਿਰਨ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰ ਦਿੰਦਾ ਹੈ।

---

18 (1990) 3 ਐਸਸੀਸੀ 655

48. **ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਤਜਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ ਬਨਾਮ ਕੇਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ। ਜੰਮੂ ਅਤੇ ਕਸ਼ਮੀਰ ਰਾਜ** [19] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਇਹ ਮੰਨਣ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਸੀਮਤ ਹੈ। ਪੈਰਾ 66 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪੜ੍ਹਦਾ ਹੈ:

"66. ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੋ ਅਟੱਲ ਸਿੱਟਾ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੋਣਾ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਜੋ ਚੋਣ ਕਮੇਟੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਹਰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਬੇਸ਼ਕ ਇਸ ਚੇਤਾਵਨੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਿ ਜੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਸਾਬਤ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਨਮਾਨੀ ਦੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦਖਲ ਦੇ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ।

49. ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਕੋਈ ਫਾਇਦਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਸੀਮਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ***ਤਜਵੀਰ ਸਿੰਘ ਸੋਢੀ*** (ਸੁਪਰਾ) ਵਾਂਗ ਮੈਰਿਟ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਅਜੇ ਵੀ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੇ ਗਲਤ ਕੰਮ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਸਾਬਤ ਦੋਸ਼ ਹਨ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਅੰਦਰੂਨੀ ਮਨਮਾਨੀ ਨੂੰ ਉਜਾਗਰ ਕਰਦੇ ਹਨ. ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਦੀ ਨਿਆਂਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਕੋਈ ਵੀ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਦਿਖਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਖੇਤਰ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਰਜਿਤ ਹੈ।

50. ***ਸੁਸ਼ੀਲ ਕੁਮਾਰ ਪਾਂਡੇ ਬਨਾਮ ਝਾਰਖੰਡ ਹਾਈ ਕੋਰਟ,*** [20] ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਵੱਖ ਹੋਣ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਹਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

"22. ਅਸੀਂ 2001 ਦੇ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ 18 ਤੋਂ ਵੇਖਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਟ-ਆਫ ਅੰਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਇਹ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਸ਼ੁਰੂ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਨਾਲ ਵੀ ਨਜਿੱਠ ਰਹੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਨ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਭਟਕਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਭਟਕਣ ਲਈ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਤਰਕ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਪਰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨਿਯਮਾਂ ਤੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖ ਹੋਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੀ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ

---

19 2023 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਐਸਸੀ 344.

20 (2024) 6 ਐਸਸੀਸੀ 162

ਚੋਣ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੇ ਇਸ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤ ਹੋਣ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਧਿਕਾਰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ। ਪਰ ਜੇ ਕਿਸੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਨੂੰ ਨਿਯੁਕਤੀ ਤੋਂ ਰੋਕਣਾ ਭਰਤੀ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੀ ਅਯੋਗਤਾ ਦਾ ਪਤਾ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ, ਤਾਂ ਅਜਿਹੀ ਕਾਰਵਾਈ ਆਰਟੀਕਲ 14 ਟੈਸਟ ਵਿੱਚ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਮਨਮਰਜ਼ੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ। ਫੁਲ ਕੋਰਟ ਰੈਜ਼ੋਲਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਬਿਹਤਰ ਉਮੀਦਵਾਰ ਲੱਭਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ। ਇਹ ਨਿਯੁਕਤੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਉਮੀਦਵਾਰ ਦੇ ਅਣਉਚਿਤ ਪਾਏ ਜਾਣ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਹੈ।

51. ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਤ ਜ਼ਰੂਰੀ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਸੰਚਾਲਨ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਨਾ ਤਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜਾਂ ਤੋਂ ਕੋਈ ਭਟਕਣਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਅਰਜ਼ੀਆਂ ਮੰਗਣ ਵਾਲਾ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਯੋਗਤਾਵਾਂ ਵਿੱਚ ਢਿੱਲ ਦੇਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਦਿਖਾਈ ਜਾਂਦੀ।

52. ਇਹ ਕਹਿਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਇਕ ਹੋਰ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਨਜਿੱਠਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਬਦਭਾਵਨਾ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਹੱਥੀਂ ਪਹੁੰਚ ਅਪਣਾਉਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਮੋਟੇ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਸਤਾਵ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਝਗੜਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਸੀਂ ਮੰਨਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ 'ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿਣ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਗਲਤੀ ਕੀਤੀ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ, ਭਾਵ ਅਸਲ ਦੁਸ਼ਮਣੀ, ਦਖਲ ਅੰਦਾਜ਼ੀ ਲਈ ਇਕੋ ਇਕ ਸ਼ਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ; ਇਹ ਕਿਸੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਦਖਲ ਦੇਣ ਲਈ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਜਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ ਦਾ ਪ੍ਰਦਰਸ਼ਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

53. ***ਕਾਲਾਭਾਰਤੀ ਐਡਵਰਟਾਈਜ਼ਿੰਗ ਬਨਾਮ ਹੇਮੰਤ ਵਿਮਲਨਾਥ ਨਾਰੀਚਨੀਆ,*** [21] ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 'ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦੁਰਭਾਵਨਾ' ਦੇ ਸੰਕਲਪ 'ਤੇ ਚਰਚਾ ਕੀਤੀ। ਲਾਭਕਾਰੀ ਹਵਾਲਾ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਵਾਲਿਆਂ ਲਈ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ:

> "25. ਰਾਜ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਬਣਦੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਦੁਰਭਾਵਨਾ ਜਾਂ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰੇ- ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ' ਜਾਂ 'ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਦੁਰਭਾਵਨਾ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਬਹਾਨੇ ਦੇ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਹੈ ਜੋ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਵਾਜਬ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਕਾਰਨ ਦੇ ਗਲਤ ਅਤੇ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਕਿ ਇਹ ਗਲਤ ਭਾਵਨਾ ਅਤੇ ਵਿਰੋਧ ਤੋਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਹੋਵੇ। ਇਹ ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦਿਆਂ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕੰਮ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨੂੰ ਰਾਜ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਕਦੇ ਵੀ ਨਿੱਜੀ ਬਦਇੱਛਾ ਜਾਂ ਵਿਰੋਧ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ

---

21 (2010) 9 ਐਸਸੀਸੀ 437

ਡਿਜੀਟਲ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਰਿਪੋਰਟਾਂ

ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ। ਇਹ ਇੱਕ ਅਜਿਹਾ ਕੰਮ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਤਿੱਖੀ ਜਾਂ ਅਸਿੱਧੀ ਵਸਤੂ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ 'ਉਨ੍ਹਾਂ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨਾ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਲਈ ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿਚ ਇਰਾਦਾ ਹੈ'। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਦੇ ਪੱਖਪਾਤ ਪ੍ਰਤੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਉਲੰਘਣਾ, ਦੂਜਿਆਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਨ ਲਈ ਅਥਾਰਟੀ ਦਾ ਭੈੜਾ ਝੁਕਾਅ, ਜੋ ਇਰਾਦਾ ਇਸਦੇ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਕੰਮਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਗਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ. ...

26.ਕਿਸੇ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਹੈ।

54. ਦੁਬਾਰਾ, **ਆਰ.ਐਸ. ਗਰਗ ਬਨਾਮ ਆਰ.ਐਸ. ਗਰਗ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ। ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ,**[22] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਰੱਖ ਕੇ ਵਿਵਾਦਾਂ ਦੀ ਸੇਵਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ:

"26. "ਦੁਸ਼ਮਣੀ" ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਸਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਅਰਥਾਂ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਾਣਬੁੱਝ ਕੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਗਲਤ ਕੰਮ ਲਈ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪਰ ਬਿਨਾਂ ਕਿਸੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਬਹਾਨੇ ਦੇ ਜਾਂ ਵਾਜਬ ਜਾਂ ਸੰਭਾਵਿਤ ਕਾਰਨ ਲਈ। ਸ਼ਬਦ "ਤੱਥ 'ਤੇ ਦੁਰਭਾਵਨਾ" ਉਪਰੋਕਤ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਆਵੇਗਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੁਸ਼ਟ ਇਰਾਦੇ ਦੀ ਅਣਹੋਂਦ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਵਿਸਕਾਊਂਟ ਹਲਡੇਨ ਨੇ ***ਸ਼ੀਅਰ ਬਨਾਮ ਸ਼ੀਲਡਜ਼ [1914 ਏਸੀ 808: 83 ਐਲਜੇਪੀਸੀ 216: 111 ਐਲਟੀ 297 (ਐਚਐਲ)] ਏਸੀ*** ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਹੈ:

"ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੱਟ ਪਹੁੰਚਾਉਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਕਹਿਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਅਜਿਹਾ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਮਨ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਹੈ; ਉਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਾਰੇ ਜਾਣਨ ਲਈ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅੰਦਰ ਕੰਮ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਸਦੇ ਮਨ ਦੀ ਅਵਸਥਾ ਦਾ ਸੰਬੰਧ ਹੈ, ਉਹ ਅਗਿਆਨਤਾ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਨਿਰਦੋਸ਼ ਹੈ:

....."

55. ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ***ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਚੰਦ ਬਨਾਮ ਸਵਰਨ ਸਿੰਘ ਚੰਦ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ. ਪੰਜਾਬ ਐਸਈਬੀ,***[23] ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਰਾਜ ਦੇ ਆਪਣੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਹੋਵੇਗੀ। ਅਸੀਂ ਹੇਠਾਂ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਵਾਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:

---

22 (2006) 6 ਐਸਸੀਸੀ 430

23 (2009) 13 ਐਸਸੀਸੀ 758

8. ਇਹ ਵੀ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਤੈਅ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰਾਜ ਕਿਸੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਵਿਰੁੱਧ ਕੋਈ ਵੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਯਮ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਬੁਰਾ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹੈ। ਫ੍ਰੈਂਕਫਰਟਰ, ਜੇ. ਇਨ ***ਵਿਟਾਰੇਲੀ ਬਨਾਮ ਸੀਟਨ [3 ਐਲ ਐਡ 2 ਡੀ 1012: 359 ਯੂਐਸ 535 (1958)]*** ਨੇ ਕਿਹਾ: (ਯੂਐਸ ਪੰਨਾ 546-47)

"ਇੱਕ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਉਨ੍ਹਾਂ ਮਾਪਦੰਡਾਂ 'ਤੇ ਰੱਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹ ਆਪਣੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੀ ਹੈ। ... ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਜੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ ਤੋਂ ਬਰਖਾਸਤਗੀ ਕਿਸੇ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਕਿ ਅਜਿਹੀ ਏਜੰਸੀ ਨੂੰ ਬੰਨ੍ਹਣ ਵਾਲੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਤੋਂ ਪਰੇ ਉਦਾਰ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ. ... ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇਹ ਨਿਆਂਇਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਕਸਤ ਸ਼ਾਸਨ ਹੁਣ ਪੱਕੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਥਾਪਤ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ, ਜੇ ਮੈਂ ਜੋੜ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਸਹੀ ਹੈ. ਜਿਹੜਾ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆਤਮਕ ਤਲਵਾਰ ਚੁੱਕਦਾ ਹੈ ਉਹ ਉਸ ਤਲਵਾਰ ਨਾਲ ਨਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ।

...

18. ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਾਇਆ ਹੈ। 14-8-1981 ਦੇ ਉਕਤ ਸਰਕੂਲਰ ਪੱਤਰ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀਆਂ ਲੋੜਾਂ ਦੀ ਇਸ ਕਿਸਮ ਦੇ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੀ। <u>ਇਸ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨਾ ਕਰਨਾ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ..... ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਦੋਂ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਦਾ ਸ਼ਿਕਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਾ ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕੋਈ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਦੇ ਸਖਤ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ. ਅਜਿਹਾ ਆਦੇਸ਼ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਣਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਸਥਿਰ ਹੋਵੇਗਾ।</u>

(ਜ਼ੋਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ)

56. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜ, ਇੱਥੇ ਯੂ.ਓ.ਆਈ. ਨੇ ਇੱਕ ਅਜਿਹੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਮਕਸਦ ਲਈ ਵਿਦੇਸ਼ੀ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਇਰਾਦਾ ਹੈ. ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਤੋਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਲੋੜੀਂਦਾ ਤਜਰਬਾ ਨਾ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੂੰ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਨਿਯੁਕਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੰਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਦੁਸ਼ਮਣੀ ਨਾਲ ਪੀੜਤ ਹੈ।

57. ਅਸੀਂ ਇਹ ਵੀ ਦੱਸਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਵੀ ਕਿਸੇ ਜਨਤਕ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਹੁਦੇ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਹੋਵੇ, ਲਾਜ਼ਮੀ ਯੋਗਤਾ ਮਾਪਦੰਡਾਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਨਿਯਮਾਂ ਨੂੰ ਸਖਤੀ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ; ਆਖਰਕਾਰ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 16 ਦੇ ਤਹਿਤ ਹਰ ਜਨਤਕ ਨਿਯੁਕਤੀ ਨਿਰਪੱਖ, ਗੈਰ-ਮਨਮਾਨੀ ਅਤੇ ਵਾਜਬ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। 'ਤੇ ਟੈਸਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ

ਇਹ ਟੱਚਸਟੋਨ, ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਮਸਟਰ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ.

58. ਸ਼੍ਰੀ ਬੈਨਰਜੀ ਨੇ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਹੈ ਕਿ ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੇ ਪਿਛਲੇ 42 (42) ਮਹੀਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਪ੍ਰਭਾਵਸ਼ਾਲੀ ਅਤੇ ਸਮਰੱਥਾ ਨਾਲ ਨਿਭਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਅਹੁਦਾ ਛੱਡਣ ਲਈ 6 (ਛੇ) ਮਹੀਨਿਆਂ ਤੋਂ ਵੀ ਘੱਟ ਸਮਾਂ ਬਚਿਆ ਹੈ।

59. ***ਐਮ. ਤ੍ਰਿਪੁਰਾ ਸੁੰਦਰੀ ਦੇਵੀ*** (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਕਥਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜਾਂ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਇਸ਼ਤਿਹਾਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਨਿਯੁਕਤੀਆਂ ਕਰਨਾ ਜਨਤਾ ਨਾਲ ਧੋਖਾ ਹੈ। ਧੋਖਾਧੜੀ ਹਰ ਚੀਜ਼ ਦਾ ਪਰਦਾਫਾਸ਼ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਅਦਾਲਤ, ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਦੀ ਰੱਖਿਅਕ ਹੈ; ਸਾਬਤ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇਣਾ ਸੋਚਿਆ ਵੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਤਰਕ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਨੈਤਿਕਤਾ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵੀ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਾਨੂੰ ਡਰ ਹੈ, ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਬੈਨਰਜੀ ਦੀ ਸਾਡੀ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਅਪੀਲ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ।

ਸਿੱਟਾ

60. ਅਪੀਲਾਂ, ਜਿੱਥੋਂ ਤੱਕ ਉਹ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪਲਟਣ ਵਾਲੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਿਰਦੇਸ਼ਤ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਕਿ ਅਸੀਂ ਪਹਿਲੇ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਰੱਖਦੇ ਹਾਂ, ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਮਤਲਬ ਕਿ, ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ. ਤੀਜਾ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਤੁਰੰਤ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ ਤੋਂ ਅਸਤੀਫਾ ਦੇ ਦੇਵੇਗਾ। ਤੁਰੰਤ, ਸਾਡਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਬਕਾਇਆ ਕੰਮਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਬਣਾਵੇਗਾ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਵਿੱਤ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਕੋਈ ਨੀਤੀਗਤ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲਏ ਬਿਨਾਂ. ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਦੇ ਅਹੁਦੇ 'ਤੇ ਨਿਯੁਕਤੀ ਲਈ ਨਵੀਂ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੇਜ਼ੀ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਅਸੀਂ ਉਮੀਦ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਚੋਣ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸਦੇ ਤਰਕਸੰਗਤ ਸਿੱਟੇ 'ਤੇ ਲਿਜਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ।

61. ਤੀਜੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਲਾਭਾਂ ਨੂੰ ਛੂਹਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ; ਹਾਲਾਂਕਿ, ਚੇਅਰਪਰਸਨ ਵਜੋਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੇਵਾ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ ਭਵਿੱਖ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗਾ, ਜੋ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਸੱਤ ਦਿਨਾਂ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਰੱਦ ਹੋ ਗਿਆ ਹੈ।

62. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਉਸ ਦੇ ਕਰਾਸ-ਇਤਰਾਜ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨ 'ਤੇ ਸਵਾਲ ਚੁੱਕਣ ਵਾਲੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

63. ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ।

ਡਾ. ਅਮਰਾਗੌੜਾ ਐਲ ਪਾਟਿਲ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤ ਸਰਕਾਰ ਅਤੇ ਹੋਰ।

ਸੀ.ਸੀ.ਆਰ.ਐਚ. ਦਾ ਸੰਗਠਨਾਤਮਕ ਢਾਂਚਾ

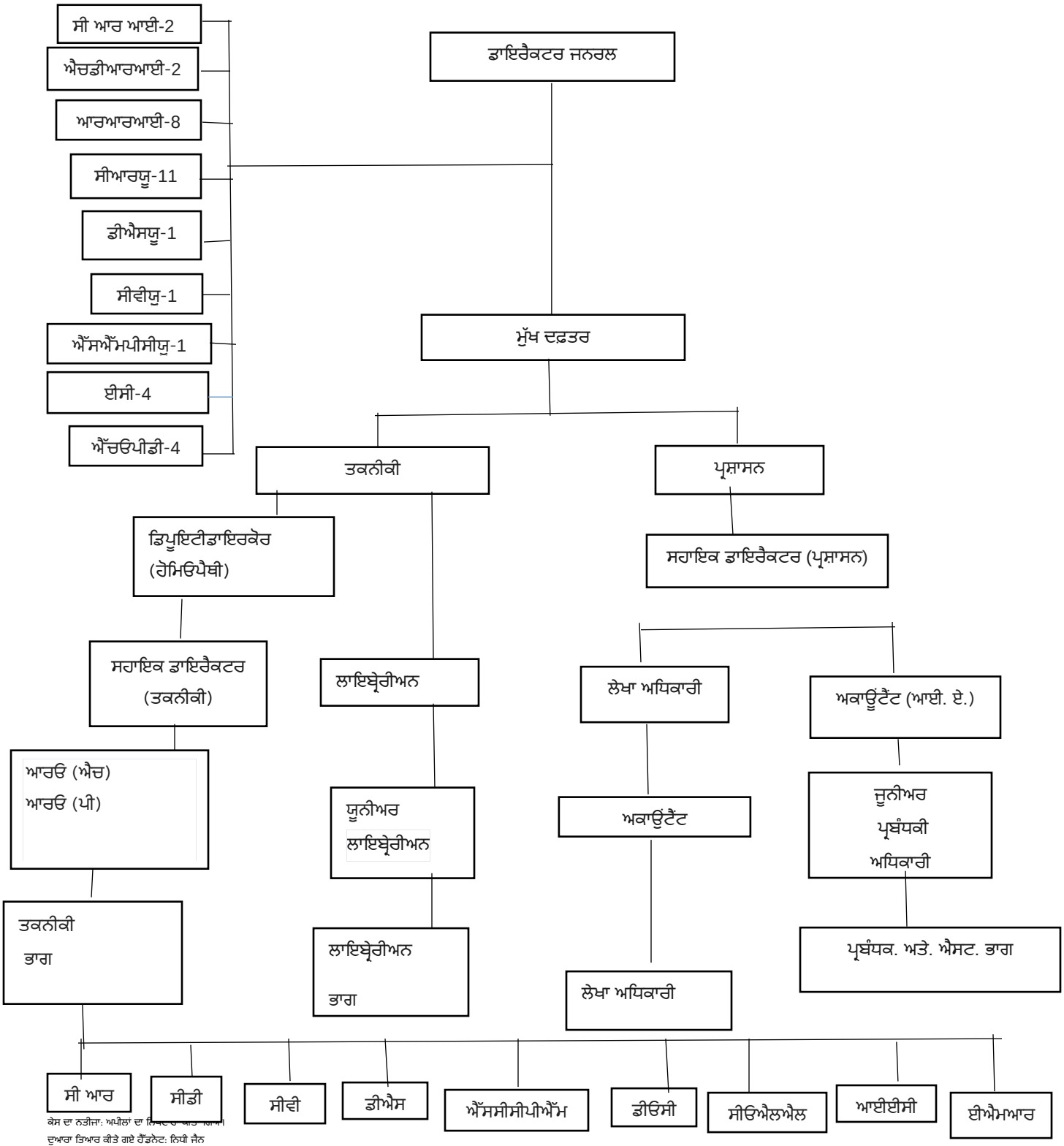

ਕੇਸ ਦਾ ਨਤੀਜਾ: ਅਪੀਲਾਂ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਦੁਆਰਾ ਤਿਆਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੈੱਡਨੋਟ: ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਬੇਦਾਅਵਾ :- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ/ਨਿਆਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ/ ਨਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ।

Yadwinder Singh
Enrl. No. P/956/2016